

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: «УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ»

Виконавець:

студентка VI курсу фінансово-
економічного факультету

Рудь Юлія Володимирівна_____

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент_____

Лапін Ірина Сергіївна_____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми.

На сучасному етапі розвитку банківської системи України одним із пріоритетним завдань є забезпечення стабільного функціонування і розвитку банків та банківської системи в цілому. Зростаюча цікавість до проблеми управління активами і пасивами банку пояснюється специфічним видом діяльності даної сфери бізнесу, посиленням факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, конкуренції на національних і міжнародних ринках, а також фінансовою та економічною нестабільністю.

В умовах зростання конкуренції і зниження прибутковості основних банківських продуктів перед багатьма комерційними банками постає проблема підвищення ефективності управління активами і пасивами. Крім того, з боку НБУ посилюються вимоги щодо створення системи управління ризиками ліквідності, процентних ставок та інших ринкових ризиків зміни вартості активів.

Актуальність обраної теми полягає у необхідності удосконалення процесу управління активами банку, а також виключною потребою у забезпеченні банківськими установами покладених на них функцій.

Метою дипломної роботи є дослідження механізму управління активами банку та визначення напрямків його удосконалення.

Завдання дослідження:

- комплексно розглянути поняття управління активами банку;
- визначити зовнішні та внутрішні фактори впливу на управління активами і пасивами банку;
- дослідити сукупність елементів системи управління активами і пасивами;
- охарактеризувати механізм управління активами і пасивами банку;
- провести загальну характеристику фінансово-економічної діяльності ПАТ КБ «Приватбанк»;
- розглянути механізм управління в ПАТ КБ «Приватбанк» та відповідний інструментарій планування, аналізу, контролю та регулювання активів;
- виділити шляхи удосконалення управління активами ПАТ КБ «Приватбанк».

Об'єктом дослідження виступають процеси управління активами комерційного банку.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі управління активами банку ПАТ КБ «Приватбанк».

Методи дослідження. Теоретична частина роботи була написана шляхом використання діалектичного методу пізнання, який забезпечив вивчення фінансово-економічних відносин комерційного банку в їх розвитку, взаємозв'язку та взаємозалежності. В процесі дослідження поняття активів комерційного банку використовувались метод наукової абстракції, методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції. Аналіз діяльності банку був здійснений за рахунок використання таких прийомів: групування, типізація, порівняння,

табличного та графічного зображення результатів дослідження. Ряд методів і прийомів економічних досліджень базуються на економічних та логічних висновках, розрахунковому конструктивізмі.

При написанні кваліфікаційної роботи були використані наступні методи: структурний, графічний, порівняльний, коефіцієнтний і табличний. Також при написанні роботи була використана чотирьохфакторна економіко-математична модель для проведення прогнозування росту кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк».

У процесі написання роботи були використані наступні комп'ютерні програми для вводу та аналізу даних: Microsoft Word, Microsoft Excel, Statistica.

Інформаційна база дослідження є теоретичні та науково-практичні дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, Закони України, Постанови Правління НБУ, статистичні дані Державного комітету статистики України, матеріали звітності НБУ, фінансова звітність ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2012-2016 рр.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 найменувань) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 96 сторінок. Основний зміст викладено на 86 сторінках. Робота містить 12 таблиць, 15_рисуноків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління активами комерційного банку»** розглядаються теоретичні аспекти для розуміння поняття «активи комерційного банку», їхньої сутності, структури, джерел формування. Розглянуто принципи та методи управління активами.

У другому розділі **«Оцінка та аналіз активів ПАТ КБ «Приватбанк»** досліджується особливості фінансової діяльності банку та ефективність управління активами банку. Проведено комплексний аналіз якості активів ПАТ КБ «Приватбанк». Також велика увага приділяється історії становлення ПАТ КБ «Приватбанк», стану на сьогоднішній день.

У третьому розділі **«Основні напрями удосконалення управління активами ПАТ КБ «Приватбанк»** розглядаються шляхи вдосконалення управління активами банку та перспективи розвитку ПАТ КБ «Приватбанк». Також в роботі розглядається модель, націлена на вдосконалення портфелю кредитних інструментів ПАТ КБ «Приватбанк» шляхом моніторингу кредитного ризику

ВИСНОВКИ

Банківська система України складається з двох рівнів: Національного банку України та комерційних банків.

У ринковій економіці комерційним банкам належить велика роль, вони акумулюють значну частину кредитних ресурсів і надають своїм клієнтам повний комплекс фінансових послуг, включаючи кредитування, залучення депозитів, розрахункове обслуговування, займаються випуском і розміщенням цінних паперів тощо.

Саме комерційний банк виступав, в даному випадку, об'єктом дослідження. А точніше, ПАТ КБ «Приватбанк».

У діяльності комерційного банку важливим моментом є не тільки формування ресурсів, а й ефективно їх розміщення. Тому одним з основних напрямів аналізу банківської діяльності є аналіз його активних операцій. Він має сприяти підвищенню ефективності управління активами банку. Активи є важливим показником фінансової стійкості банку. Тому банківські установи вважають їх основним фактором підтримки „здоров'я” банку, фактором, який зумовлює їх можливість отримувати в майбутньому нові прибутки. Від стану активів залежить фінансовий потенціал банку, саме тому банки, особливо в сучасних умовах, повинні надавати особливої уваги для управління активами.

Активи банків – це частина бухгалтерського балансу, що характеризує розміщення й використання залучених банком коштів з метою одержання прибутку і підтримання ліквідності банку.

Активи банку відрізняються за ступенем ліквідності, прибутковості та ризикованості. Активи комерційного банку, як і будь-які види вкладення коштів, мають різні рівні ліквідності, тобто можливість трансформації в кошти у готівковій та безготівковій формі, придатні для негайного виконання банком зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами, а також швидкість, з якою може бути проведена ця трансформація. Так, банкноти і монети в касі банку можуть бути негайно використані для видачі депозитів приватним вкладникам, а довгостроковий кредит, наданий для будівництва офіс-центру, не може бути швидко трансформований у кошти на кореспондентському рахунку банку або у готівкові кошти в його касі.

Особливостями активів банку порівняно з виробничими компаніями є незначна питома вага матеріальних активів — основних засобів тощо — і висока частка активів у грошовій формі.

Аналіз активів банку являє собою оцінку ефективності скоординованого управління банківським балансом.

Під управлінням активами розуміють шляхи і порядок розміщення власних і залучених коштів. Стосовно комерційним банкам - це розподіл на готівку, інвестиції, позики та інші активи. Особливу увагу при розміщенні коштів приділяється інвестиціям у цінні папери і позичковим операціям, зокрема складу портфелів цінних паперів і непогашених позик.

Комерційні банки повинні розподіляти залучені кошти в різні види активних операцій не знижуючи прибутковість і ліквідність. При цьому

комерційні банки можуть керуватися трьома методами розміщення коштів: метод загального фонду коштів, метод розподілу активів, метод наукового управління.

Головною метою аналізу активних операцій банку є виявлення напрямів розміщення ресурсів банку, які дають найбільший дохід.

Аналіз активів банку здійснюється в такій послідовності:

- вивчається динаміка зміни загальних активів, у тому числі окремих його статей (горизонтальний аналіз);
- аналізується структура активів банку за різними класифікаційними ознаками (вертикальний аналіз):
 - з'ясовується структура активів за дохідністю, що характеризує ділову активність банку;
 - аналізується структура активів банку за ліквідністю та за ризикованістю.

Аналіз активів банку здійснюється за наступними напрямками:

- загальний аналіз активів банку (кількісний аналіз);
- якісний аналіз активів банку (коефіцієнтний аналіз).

Загальний аналіз активних операцій дав змогу виявити зміни у розподілі агрегованих статей балансу як у динаміці, так і у внутрішній структурі активних операцій балансу банку і визначити, за рахунок яких операцій зросла (зменшилася) прибутковість (збитковість), виявити зміни (збереження пріоритетів у банківській діяльності). Коефіцієнтний аналіз дав змогу оцінити стан ліквідності та платоспроможності банку, якість кредитного портфеля, надійність банку, стан розвитку ресурсної бази, прибутковість роботи банку.

У структурі активних операцій традиційно найбільшу питому вагу мають кредитні операції. Це пов'язано з об'єктивною властивістю капіталу спрямовуватися у сфери, де найвища норма прибутку.

Аналіз кредитоспроможності позичальника необхідний для визначення доцільності встановлення кредитних відносин з конкретним позичальником з позиції допустимого для банку рівня кредитного ризику.

У дипломній роботі було ознайомлення з ПАТ КБ «Приватбанк» та проведено загальний (горизонтальний, вертикальний) та коефіцієнтний (якісний) аналіз активів банку.

Протягом аналізованого періоду діяльності банку (2012-2016рр.), ПАТ КБ «Приватбанк» зберігав своє становище на банківському ринку України, де стабільна позиція надійності, зваженого прийняття ризиків вигідно виділяла його серед конкурентів.

Переживши разом з усією банківською системою труднощі фінансової кризи, банк закінчив 2016 рік з загальним темпом приросту активів. Також спостерігається збільшення цінних паперів. Темп приросту характеризує динаміку основних засобів та нематеріальних активів. Це може бути результатом розвитку банку, розширення мережі його філій, підвищення рівня технічного забезпечення тощо. У цьому випадку зміни можна вважати нормальними. Але якщо тенденцію підвищення питомої ваги основних засобів

не буде зупинено, структура активів банку погіршиться і перетвориться на неефективну.

У 2016 році спостерігається негативна тенденція динаміки коефіцієнтів ризикованості, дохідності, співвідношення високоліквідних активів до робочих активів, оборотності активів, що свідчить про погіршення політики управління активами банку. Частково це пов'язано з процесами націоналізації банку.

Отже, можна сказати, що за 2012-2016 роки в ПАТ КБ «Приватбанк» були досить значні зміни під впливом законодавчих факторів, кризових явищ та завдяки розвитку банку. В цілому роботу банку можна охарактеризувати як ефективну, про що свідчить поліпшення якості активів банку з позиції ризику, банк нарощував активи, при цьому не забуваючи про ліквідність та надійність.

Підбиваючи підсумок, можна сказати, що динаміка, склад і структура активів відповідає основним принципам і напрямам розвитку банку, але розвиток активів далі вимагає їх коригування в напрямі підвищення питомої ваги кредитного портфеля, портфеля цінних паперів й уповільнення темпів приросту інших активів.

Виділяють 3 основних методи управління активами: метод загального фонду коштів, метод розподілу активів та метод наукового управління.

Для нашого банку в даній ситуації більш підходящим є метод загального фонду коштів. Цей метод охоплює і вирішує усі основні проблеми ПАТ КБ «Приватбанк», які були виявлені в ході аналізу.

Даний метод вимагає від керівництва банку рівного дотримання принципів ліквідності і прибутковості. Завданнями цього методу є встановлення частки коштів у якості первинного резерву; створення "некасові" ліквідних активів, які до того ж приносять певний дохід; формування портфеля позик, і нарешті, в останню чергу при розміщенні коштів визначається склад портфеля цінних паперів.

Ще одним методом поліпшення управління активами можна виділити сек'юритизацію. Проведений аналіз літературних джерел показав, що сек'юритизація активів являє собою інноваційну форму фінансування, засновану на списанні фінансових активів з балансу підприємства і їхньому рефінансуванні за допомогою випуску цінних паперів на міжнародному ринку й ринку капіталів. Сек'юритизація успішно конкурує з іншими способами рефінансування, у тому числі, з факторингом, позикою під заставу грошових вимог й іншими. Механізми сек'юритизації фінансових активів відрізняються комплексним характером. Світовий досвід показує, що поширення використання механізмів сек'юритизації відбувається в умовах сформованого ринку іпотечних і споживчих кредитів. Саме розвиток іпотечного та споживчого ринку кредитування в Україні спричинив потребу в сек'юритизації фінансових активів. У майбутньому очікується значне поширення процесу сек'юритизації в Україні, оскільки все більше інститутів фінансового ринку вбачають вигоди від сек'юритизації фінансових активів для своєї діяльності. Але в Україні досить мало науковців займаються цим актуальним питанням, яке є не досконало вивченим і дуже перспективним, особливо в умовах економіки нашої країни.

АНОТАЦІЯ

Рудь Ю.В. «Управління активами комерційного банку»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

Дипломна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступають процеси управління активами банку, предметом – сукупність відносин, що виникають у процесі управління активами банку. Поглиблені дослідження здійснені за матеріалами діяльності ПАТ КБ «Приватбанк».

Метою дипломної роботи є дослідження механізму управління активами банку та визначення напрямків його удосконалення.

Методи дослідження: загальнонаукові методи та емпіричні прийоми, а саме: аналіз та синтез, абстрагування; індукція, дедукція, узагальнення, діалектичний, монографічний, математико-статистичний, табличний та графічний методи.

У роботі визначаються сутність та мета, основні етапи формування політики управління активами банку. Було проведено аналіз фінансової діяльності банку та визначена позиція банку на ринку фінансових послуг. Досліджені особливості управління активами банку та їх якість. Зроблено пропозиції щодо удосконалення управління активами ПАТ КБ «ПриватБанк».

Ключові слова: банк, фінансові ресурси банку, активи банку, кредитно-інвестиційний портфель, кредити банку, якість активів.

ANNOTATION

Yu. Rud' «Commercial Bank Asset Management»

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Finance, Banking and Insurance» under the master's program «Financial and insurance management». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

Thesis consists of three chapters. The object of the study are the processes of managing the assets of the bank, the subject - a set of relations arising in the process of managing the assets of the bank. In-depth studies were carried out on the basis of the activities of PJSC KB "Privatbank".

The purpose of the thesis is to study the mechanism of asset management of the bank and determine the directions of its improvement.

Methods of research: general scientific methods and empirical methods, namely: analysis and synthesis, abstraction; induction, deduction, generalization, dialectic, monographic, mathematical-statistical, table and graphic methods.

In this paper, the essence and purpose, the main stages of formation of the policy of asset management of the bank are determined. The analysis of the financial activity of the bank was carried out and the position of the bank in the financial services market was determined. The features of bank assets management and their quality are investigated. Proposals for improvement of asset management of PJSC CB "PrivatBank" are made.

Keywords: bank, financial resources of the bank, bank assets, loan and investment portfolio, bank loans, asset quality.